



**Kemény Manó cégnél**  
kaphatók: használt hengerek, szikszák, tarárok, triórok, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, a. m.: hevederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövetek, lámpahé, filc, csí, szitazacskó-anyag, lakkvázon, szíjak, szíjvasz, ragasztó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

**Aspirátor** taár, smirgli köpenyes hámozógép, dupla Reform daratizáló, négyrésztű és hatrésztű, szabadonlengő felsőtengelemeghajtású szikszák a legmodernebb kivitelben és az összes malomszükségleti cikkek azonnali szállításra jutányosan kaphatók. Fáber Sándor malomfelszerelési vállalat, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23. fld 20. 2880/1

**Gyantánál** jobb a DIADAL folyékony szíjtápadó. Pár csep szíjat kímél, puhít, konzervál. 1 kg 8.50 P, 1/2 kg 4.50 P. Tolnai és Társa műszaki cikkek raktára, Budapest, VI., Horn Ede-u. 20. 8484

**Eladók** 10, 16, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 80, 130 HP stabil szivógázmozgatók. Berger József malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8879

**Golyóscsapágyakat** malomgépekhez minden méretben, gyári garanciával, javítunk. Új golyóscsapágyakat, csapágyházakat legolcsóbban szállítunk: Solymossy és Tsa, Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 6. 469

**Elektromotorok** dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kaphatók, cserélhetők, javíthatók garancia mellett; Kékkő István, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.) 2011

**Liszkeverőgépek** raktárról azonnal szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2933/2

**Chronos** 10 kg-os automatikus mérleg kapható. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2853/1

**Tiszaszőlősi malom berendezés eladó.** Kaphatók: 20/60, 21-es Ganz hengerek, szabadonlengő, 2-3-résztű szikszák, exhausztor, felbontók, transzmissziók és szíjtárcsák. Eladási megbízott: RÁCZ ARMIN ÉS TÁRSA, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2853

**Ganz** 30/60 és 30/80-as két-tűs vasszekrényes hengerek azonnal szállíthatók. Jahn József malomberendezési vállalat, Budapest, V., Wahrmann-utca 6-8. 2728

**Köleskásamalom** berendezés a debreceni Berta-malom le szerkesztéséből eladó. Megbízott: Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 3006/3

**Igazán önélesedő daráló-kövek,** szavatolt nagyteljesítményűek. Nagy Ferenc malomkőgyára, Dunaföldvár. 8568

**E C O N O M**

**CSIGATRIÓR**

5 menetes, raktárról

**azonnal szállítható**

**KARCSAG ÉS TÁRSA**

Budapest, VI., Lázár-u. 13

Sok felesleges számolástól mentesül meg, ha a

**Vámörlési díjszámítási táblázatot**

megrendeli a

**MAGYAR MOLNÁROK LAPJA**

KIADÓHIVATALBAN: BUDAPEST, V, KATONA JÓZSEF-U. 14

**22/50 vagy 25/50** dupla szimpla vasszekrényes hengerek keresek megvételre. Ajánlatot „Vámomalom 2933/a” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2933/a

**Szivógázmozgatók** 16 HP és 20 HP, teljesen új, Fried-gyártmányú, stabil, eladók. Kun Lajos vasárnyár, Miskolc. 8440

**Villanymotorok** dinamók eladása, vétele, cseré, gombolyítás, és szakértői javítás: Szabados, Budapest, V., Váci-út 18. 2042

**Malombérletet** keresek azonnali szállításra. Jutányosan kaphatók. Fáber Sándor malomfelszerelési vállalat, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23., földsz. 20. 2880/1

**Raktárról** eladó Reform daratizáló, azonnali szállításra. László Miklós, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 33. 2733/a

**3/8, 22/65** faszekrényes hengerek azonnal szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21. 3006/2

**Eladó** Hedrehelyen levő 4-járatú, visszahúzó malom jó búzatermő vidéken. berendezése: 1 db 3/8 dupla, 1 db 21-es hengerrel, daráló, koplatöberendezéssel, daragép, háromrésztű szikszákkal, meghajtó 45 HP faszivógázmozgató, két lakással, gazdasági épülettel, 2 kat. hold területtel. A malom üzemből megtekinthető. Fűzes-malom, Hedrehely, Somogy megye. 7616

**Eladók** egyenáramú, 220 voltos dinamók és villanymotorok. — Ipartelep, Nagysereg. 7618

**Generátort** faszivógázmozgatóhoz, 40-60 HP motorhoz, jó állapotban levőt megvételre keres. Szabó Antal, Budapest, Ipoly-utca 21/a. 2982

**Keresünk** 3 fázisú, 50 pe-rodusú, 380/220 voltos dinamókat és villanymotorokat megvételre árajánlattal. Ipartelep, Nagysereg. 7617

**Eladó** olajmalom, 9-pend-szerű búzamalom kintű búzatermő vidéken. Meghajtó 70 HP fatűzkészítő szivógázmozgató. Csak személyesen tárgyalok. Tyútván-malom, Csécska. 9779

**Mérlegek** mázsák, újak és használtak eladása, vétele, cserélése, Kollár, Budapest, Péterfy Sándor-utca 32. 9601

**32 HP** Martos és Herz motor generátorral eladó. Csepregi-malom, Hémezővásárhely, Pusztá. 7665

**Eladó** tiszavideki 10 járatú, 60 HP szivógázmozgatóros hengermalom fele vagy egészben, mely bérbe van adva. Prima tőkebefektetés, hosszabb törlesztésre. Ajánlatokat „Hengermalom 9782” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 9782

**Keresek** megvételre 4-járatú hengermalom, vagy jobbkarzatú darálót. Szíves értesítéseket „Szakember 7676” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 7676

**Keresek** szakgyőrt, gőzt, — Eladók huszonegyes malomhengert, öntődei ventilátorot; Miskolcon rovatkológépek. Róth Béla, Satoraljaujhely. 9781

**Graepel-féle** függő tengelyes szikszák meghajtószerveket nagyon jutányosan kapható. Azonkívül 80, 90, 100 mm gyűrűkenes csapágyak és kuplungok. Nem tőzhető mentett. Kohn Adolf vastelepe, V., Váci-út 36. 2542/3


**URADALMI VIZIMALOM**  
motormeghajtással, modern berendezéssel forgalmaz helyen, 1943. évi január hó 1-vel  
**B É R B E A D Ó**  
BÜKKÖSDI URADALOM, BÜKKÖSD, BARANYA MEGYE

**MALMOK FIGYELMÉBE!**  
85 kg-os lisztes- és gabonaszakot legolcsóbban kölcsonöz, elad.  
50 kg-os négyrésztű nátron papírzsák, új 55 fillér.  
Öskeresztény cégl  
**SZELEI MIHALY**  
Új és használt zsák-, ponyva- és zsinégárukereskedés  
BUDAPEST, IX, SZVETENAY-UTCA 13. TELEFON: 330-772

**MEGJELENT A CSIZMAZIA—NÁDAS A MALOMIPAR TECHNOLOGIÁJA CÍMŰ SZAKKÖNYV ARA FÜZVE 8.— P, KÖTVE 12.— P K A P H A T Ó A MAGYAR MOLNÁROK LAPJA KIADÓHIVATALÁBAN BPEST, V., KATONA JÓZSEF-U. 14**

**Örleménykiszolgálási táblázat**  
a búzának 90% (ezen belül 20% finomliszt, 70% EB liszt, illetve 21% finomliszt, 69% EB liszt, 8% korpa), a kétszeresnek és rozsnak 85% (ezen belül 85% RL liszt, 13% korpa) kiörlése mellett leendő örleménykiszolgálásról  
**Örlési díjtáblázat**  
a felőrölt gabonának kilogrammonkénti súlyáról. — Ara 2.— pengő.  
Megrendelhető a pénz postautalványon leendő előzetes beküldése mellett, olvasható cím (név, község, utolsó posta, megye) közlésével  
Böröcz Sándornál, Kaposvár, Eszterházy-u. 90.

**A valódi svájci SZITASELYEM**



**100 év óta legjobban bevált**

A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garantálja a legnagyobb tartósságot, szítálóképességet és a nyílások egyenletességét.

Beszerezési források ügyében forduljon a következő címre:  
**SCHWEIZ. SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)**

**ALKATRÉSZEK SZÍJTÁRCSÁK FORD ÉS FORDSONHOZ LEGOLCSÓBBAN WITTENBERGERNÉL BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM TELEFONSZÁM: 115-459**

**KREISLER MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT.**  
Budapest, XIII., Fóthi-út 34. (Váci-út mellett) Tel.: 291-691  
RAKTÁRJELENTÉS GYÁRILAG JAVÍTOTT, HASZNALT MALOMGÉPEKROL:

Ganz faszekrényes 21-es és 22-es hengerek, Ganz faszekrényes 22x343 szimpla hengerek, Ganz faszekrényes 22x475 szimpla hengerek, Ganz faszekrényes 22x475 dupla hengerek, Ganz faszekrényes 29x100 dupla hengerek, Ganz vasszekrényes 25x100 dupla hengerek, Ganz vasszekrényes 30x125 dupla hengerek, EMAG egyszekrényes, szíjvezetős, szabadonlengő szikszák 14 darab 1520x2500 mm kerettel, Sikszák, szíjvezetős, szabadonlengő, 30 drb 800x1600 mm kerettel, Seck sikszák, „Márta” hajtóművel, 22 drb 920x1600 mm kerettel, ÁGK vasfőkeres szikszák, „Márta” hajtóművel, 26 darab 800x1600 mm-es kerettel, ÁGK vasfőkeres szikszák, „Márta” hajtóművel, 26 darab 920x1600 mm-es kerettel, EMAG és Seck szimpla és dupla detasórok, Radiálszák, egyszerű és dupla, centrifugálszák, Rázószák, nagy és kicsi, Bühler monitor tarár, 800 mm széles, Ganz-gyártmányú tarár, 600 mm széles, Graepel-gyártmányú tarár, 1000 mm széles, lábakkal, 3-as számú triór, csigatriórok, Besser rentábel, 2-es és 3-as számú, Német gabonahegyező- és hámozógép, Graepel 2-es gabonahegyező- és hámozógép, EMAG önműködő nedvesítőgép, légeztető, mágnesek, Dupla malomjárt, malompaddal, előléttel, daruval, Seck egyszerű reform, ventilátorral, 600 mm-es kerettel, EMAG dupla reform, ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel, Wörner dupla reform ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel, Német típusú új daratizáló, 2x350 mm-es kerettel, Exhausztor, különféle, Liszkeverőgép, 1000 és 2000 mm-es, Ganz kombinált rovatkológép, 1000 mm-es hengerekkel, „MÁRTA” SZABADONLENGŐ SZIKSZÁKHAJTÓMŰ HÁROMFÉLE NAGYSÁGBAN.

**Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált géped el akarja adni forduljon bizalommal Kemény Manó céghez, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám**

**Örrelenőrzőóra**  
és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap, könyv, fésű, kulcs, doboz, börtök állandóan raktáron. — OR-ES AUTÓÓRAK, valamint kilométerjelzők szakjavító műhely.  
**ÓRÁSIPAR** Schwarcz Testvérek aranyéremmel kitüntetett órásmesterek Budapest, VI., Podmaniczky-u. 58. Tel.: 129-424 Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadjuk

**RYMORZ LAJOS HAT. ENG. VILL. VÁLLALAT**  
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 50. SZ. TELEFON: 291-755  
**ALKALMI HIRDETÉSEI:**  
**VESZ, ELAD, CSERÉL MINDENMŰ ÜZEMGÉPEKÉT**  
Gatter 24 collos, Höcker félstabil 35 HP, 138 HP Diesel (gázüzemre is), négyoszlopos prések, esztergapadok, szelagfűrészgépek, kombinált gyalugép, erdőilló-lyukasztó stb.

**Nincs többé szíjcsúszás!**  
Ha gyanta helyett pár csepp „BERTURIN”  
tapadó szíjkenőcsöt használ. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindenféle szíjakra.  
Ara 7.20 pengő kilogrammonként.  
**BERTA KAROLY SZÍJKENŐCSKÉSZÍTŐ SZOLNOK, ATTILA-UTCA 5. SZÁM.**

**Rendelet szerű malmi könyvek régi árban!**

Vámfeljegyzési-Vámcserekönyv szállítóbárcával egyesítve . . . . .	5.— P	Pénztárkönyv . . . . .	2.— P	Malmi munkarend, az ipartörvénynek és az új munkaügyi rendeleteknek megfelelő tartalommal, 3 darab ára (kérvénymintával) . . . . .	1.20 P
Darálási könyv (árpa, tengeri stb. darálásához) . . . . .	2.— P	Alkalmazottak nyilvántartási és szabadságkönyve . . . . .	3.20 P	Munkabérhirdetmény . . . . .	40 P
Gabonaraktárkönyv . . . . .	2.— P	Munkás- és bérjegyzékönyv . . . . .	3.50 P	Váltásigköteles vámörlések (vámcserek) könyve . . . . .	2.50 P
Örleményraktárkönyv . . . . .	2.— P	Zsákbárca, külön színben a gabona- és az örleményekhez. Ára 500 darabonként csomagolva . . . . .	1.— P	Valamennyi könyvet az állami bélyegkezelő hivatal fényképezéssel és a malomosztály alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.	
Örlési (malter) könyv . . . . .	2.— P	Tájékoztató. Könyvrendelőinknek három példány díjtalan.			
Malomipari mellék munkák könyve . . . . .	2.— P				
Tárolási könyv . . . . .	2.— P				
Örletgyűjtő könyv . . . . .	2.— P				

Legolcsóbb beszerzési forrás: **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** kiadóhivatala, Budapest, V., Katona József-utca 14

# MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:

1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FELELVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P

Kisírdetek ára: a kisírdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetések díjak előre fizetendőek.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARACSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekszámla száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtti 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyírdetek ára: egy hatodhasábos (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szóveggoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

## Miklós-napi gondolatok

Miklós napját, Kormányzó Urunk névnapját a magyar molnárság is áhitattal és kegyelettel ünnepelte meg országszerte. Az ország egész népével együtt a magyar molnárság is bensőséges fohászt küldött a Mindenhatóhoz, hogy nagy Kormányzóinkat, az ország bölcs és kipróbált vezérét, minden magyarok edesapját tartsa meg, őrizze meg erőben, egészségben. Magyar Hazánk és egész népének üdvére, boldogulására.

Vitéz Horthy Miklós neve jelenti ma Magyarországot. Magyarországot megnagyobbodását, lennmaradását, jövőjét, boldogulását és az egész magyar élet kiteljesedését. Munkáját, érdemeit talán nem is vagyunk képesek meg egész jelentőségében felismerni. A történelem van hivatva arra, hogy országgyarapító, országmentő tevékenységét, áldozatos életét, erőteljes duzzadó magyar lelkeséget időtlen időkig megörökítse.

Mindennek tudatában azonban nagy kötelességek is várnak a magyar molnárságra. Nem elég az, ha elismerjük Kormányzó Urunk érdemeit és nagyságát. Hanem teljes erőnkkel támogatnunk is kell Kormányzó Urunkat nehéz munkájában. Erre a támogatásra — bármi furcsán hangozzék is — szükség van. Deak Ferenc, a haza bölcs mondója: Nincs olyan nagy, hogy egyedül elég legyen és nincs olyan kicsi, aminek hasznát ne lehetne venni.

A mi támogatásunk abból állhat és abban nyilvánulhat meg, ha polgári, hazafiúi kötelességeinket megfeszített erővel, önzetlenül és maradéktalanul teljesítjük. Legyen a Kormányzó Urunk élete, munkája, működése ebben is a példaképünk. Ne riadjunk vissza nélkülözéstől, áldozatoktól. Ma egyébiránt helytelen kifejezés az áldozat. Ma nincs áldozat, csak kötelességteljesítés. Nincs nélkülözés, csak önfegyelm, csak beosztás, csak pontos és szigorú betartása a törvényeknek, rendeleteknek és közzétett rendszabályoknak. Jogszolgáltatlan, vagy nem időszzerű haszonról lemondani ma nem áldozat, nem nélkülözést jelent, hanem hazafias, polgári kötelességteljesítést.

Ha akkor, amikor a haza léte vagy nemléte forog kockán, amikor a magyar nemzet életéről, fennmaradásáról, boldogulásáról van szó; nélkülözésről, áldozatról egyáltalában beszélni lehet, csupán az a magyar honvéd nélkülöz és hoz áldozatot, aki messze idegenben, dermesztő hidegben, ezer veszély és kimondhatatlan fáradások között, fegyverrel kezében, kitartással, rettenhetetlen bátorsággal, testi épségét, életét minden percben, éjjel és nappal kockára téve harcra a létünkre törő, konok ellenség tömegeivel. Ehhez viszonyítva a mi minden fáradásunk, minden lemondásunk és vélt áldozatunk elenyésző csekélység.

A magyar molnárságot a végzet igen fontos örökre állította. Ipari tevékenységéből kifolyólag a közellátásnak öre kell hogy legyen. Örökölnie kell a kenyérellátás zavartalansága felett, amely alappillére minden társadalmi rendnek, biztonságának és harcokésztségnek. Akkor mutatkozik tehát méltónak Kormányzó Urunkhoz, azzal mutatja ki háláját és támogatását, ha kötelességeit a legteljesebb mértékben, pontosan és kiskiklás nélkül, lelkiismeretesen teljesíti. Ha feladatát egy pillanatra sem tántorodva el, senkinek nem kedvezve, tévesen magyarozott szívességeket senkinek sem téve és főként saját anyagi előnyeit nem tekintve, hajszálpontosággal és szigorú következetességgel tartja be mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket a közellátás hivatott vezetői írnak elő számára. Azok a vezetők, akiknek kezeiben futnak össze az összes szálak, akik tehát egyedül tekinthetők át és ismerhetők az egész helyzetet s így abban a helyzetben vannak, hogy intézkedéseiket a mindenkor helyszere alkalmazhatják. Eppen ezért a kritikának ma nincs helye, csak az engedelmisségnek, a kötelességteljesítésnek.

A magyar molnárság az immár évtizedek óta tartó nehéz időkben mindenkor feladata magaslatán állott. Kötelességét mindenkor teljesítette. Amde ez ma nem elég. A mai kivételes időkben többet kell, hogy tegyen, mint a kötelességteljesítést. Ma példát kell mutatnia az egész országnak. Ma felül kell, hogy mülje önmagát, hogy ezen a téren túltehesen minden korábbi molnárnemzedéken és mintaképe lehessen a jövő nemzedékeknek.

Ezek azok a gondolatok, amelyek Miklós napját mindnyájunkat kell, hogy elöltssenek!

## A csereörlés elszámolása a kizárólagos vámmalmokban

Újrendszerű „Csereörlési elszámolás” bevezetése.

A betárolt és a megtakarított gabona csereforgó felhasználható. — Könnyítések a csereörlés terén.

A vámeserére kötelezett kizárólagos vámorlómalmok elszámoltatásának teljesen új rendjét vezeti be a m. kir. pénzügyminiszter 1942 november 23-án kelt, 200.400/1942. XI. b. számú körrendelete, amely egyben számos olyan vitás, vagy eddig nem tisztázott kérdést is rendez, amely a kizárólagos vámesermalmok ügykezelését — egységes rendelkezés hiányában — gyakran megnehezítette.

A körrendelet súlypontja az új elszámoltatási eljárás és az erre a célra rendszeresített „Csereörlési elszámolás” gyakorlati használatának magyarazatán nyugszik.

A körrendelet eme részét különösen ajánljuk az érdekelt kizárólagos vámesermalmok figyelmébe, mert az újonnan rendszeresített „Csereörlési elszámolás” kiállítására, elkészítésére általában maguk a malmok vannak kötelezve. E tekintetben magyarazatokba nem mehetünk bele, de a gyakorlat bizonyára meg fogja hozni a kellő jártasságot is.

Lényeges pontja még a körrendeletnek: a betárolt gabonának, valamint az elvonásból is megtakarításból eredő gabonának bizonyos körülmények között csereforgó céljára való felhasználásának engedélyezése; kisebb örletek engedélyezése olyan esetekben, amikor megfelelő mennyiségű cseregabona a Hombártól nem volt beszerezhető; kisebb malmokban — bizonyos esetekben — a csereörlés alóli felmentés és átmenetileg együttes örlésre való kötelezés; végül tömeges esetedörlés esetén a lebonyolítás megkönnyítése.

Az együttes örlethe összevont örlés módját és szabályait az érdekelt malmok korábbi időből jól ismerik, mert az örlésnek ez a fajtája az 1.500/1937. P. M. számú rendelet 7. §. (4) bekezdése alapján a háború előtt meglehetősen el volt terjedve.

A körrendeletnek a malmokra — leginkább a kizárólagos vámesermalmokra — vonatkozó részeit az alábbiakban közöljük:

### Cseregabona nemesak a Hombártól útján szerzhető.

Felmerült esetekkel kapcsolatban közlöm, hogy a csereörlés céljára engedélyezett gabonának a Hombártól való megvásárlása a kizárólagos vámesermalmok üzembentartói részére nem feltétlenül teljesítő kötelesség, hanem jog, mellyel csak akkor és annyiban élnek, ha üzembentartók arra kényserítik őket.

Nem lehet tehát arra kötelezni a malom üzembentartóját, hogy a 157.175/1942. XI. b. számú körrendelet 1. pontjában említett igazolványban feltüntetett gabonamennyiséget csereörlés céljára vásárolja meg, hanem csak arra, hogy — a 142.000/1942. XI. b. számú körrendelet 12. pontjában engedélyezett örlési könnyítések visszavonásával — a megállapított időponttól kezdve raktári csere alakjában végezze a vámorlást.

Az a molnár, akinek nem áll rendelkezésére megfelelő gabonakészlet, a csereörlést teljesítése érdekében természetesen vásárol a Hombártól az engedélyezett mennyiségben belül annyi gabonát, amennyivel — figyelemmel az alakítható örletek legkisebb mennyisége tekintetében fennálló (50. §. (5) bekezdés) szabályra — üzeme folyamatos kihasználását vagy vámeseréről felelő kiszolgáltatás biztosítani tudja.

Nem valószínű azonban, hogy az a molnár is fog csereörlés céljára gabonát vásárolni, akinél vámorlásra jogosultak a későbbi időpontban felöröltendő gabonájukat előre betárolták, akiknek tehát a betárolt gabonából is rendelkezésre áll a csereörléshez szükséges gabonamennyiség.

Sőt elképzelhető az az eset is, hogy a vámorlási főidényben annyi gabonát szállítottak be a malom telepére, hogy a malom üzembentartója a megtöröltött vámorlított feleket üzemenek teljes kihasználása mellett sem képes egyszerre kielégíteni, hanem egyik örletet a másik után feldolgozza s az előállított örleményből (nem folyó örletből való kiszolgáltatásnak, hanem feltétlenül az egyes örletek befejezése s elszámolása után) folytatja a csereörlést és legalább egyelőre nincs arra szüksége, hogy csereörlés céljára a Hombártól is vegyen gabonát.

A későbbi vámorlásra betárolt gabona azonban épúgy, mint a vámorlási tételek megtöröltéséből keletkezett készlet (hosszabb vagy rövidebb ideig) csak átmenetileg vehető igénybe csereörlés céljára s az említett készlet kimerülése után — ha másképp nem tudna csereörlést folytatni — a malom üzembentartója kénytelen lesz csereörlést céljára a kezelt

között levő igazolvány alapján a Hombártól gabonát vásárolni. Minthogy azonban a terméskéleslegek begyűjtése s a szükségletnek megfelelő szétosztása után mind gyakrabban előfordulhat, hogy a Hombár bizományosai az igazolványok alapján igényelhető gabonamennyiséget nem tudják majd kiszolgáltatni, de mivel a háborús gazdálkodás követelményeivel sem egyeztethető össze, hogy a cserealmom üzembentartója a szemes elvonás (megtakarítás) címen tulajdonába került gabonából a saját és alkalmazottai kékszínű gabonaszelvényeire felhasználható, illetőleg kiadható mennyiségben felül maradó részt, ha az 500 kg-ra felszaporodott, vagy — tekintet nélkül annak mennyiségére — három havonként a legközelebbi Hombár-bizománynak megvételre felajánlja s ennek raktárába beszállítsa, csereörléstől kimerülése után pedig (amikor a betárolt gabonát a tároló ügyfelek részére kiszolgáltatta) az igazolvány alapján a bizománynál gabonavásárlásra jelentkeznek és — ha kap — a gabonát telepére szállítsa, ezért azoknak a vámeserére kötelezett kizárólagos vámorlómalmoknak üzembentartóit, akik a részükre 157.175/1942. XI. b. számú körrendelet 1. pontjában foglalt rendelkezés alapján kikészített igazolvánnyal még nem vásároltak a Hombártól csereörlés céljára gabonát (vagy az igazolványban megjelölt mennyiségénél kevesebb gabonát vásároltak), felmentem ama kötelezettség alól, hogy az elvont (megtakarított) szemes gabonájukat (annak saját, illetőleg alkalmazottaik háztartási szükségletén felül maradó részét) a 142.000/1942. XI. b. sz. rendelet II. fejezet 6. b) pontja alapján a legközelebbi Hombár-bizománynak megvételre felajánlják és megengedem, hogy az elvont (megtakarított) gabonát az igazolványban megállapított csereörlést céljára visszatarthassák.

A csereörlés céljára visszatartott elvont (megtakarított) gabona teljesen azonos elbírálás alá esik a csereörlés céljára a Hombártól vásárolt gabonával, vagyis azt a malom üzembentartója a Hombár felszolgáltatására 8 napon belül (kézpénzfizetés) ellenében beszállíthatni köteles.

Az elvont (megtakarított) gabonából csereörlés céljára fentiek szerint visszatartott mennyiséget az egyes havi vizsgálatok (a csereörlési elszámolás) alkalmával az igazolvány hátlapjára fel kell jegyezni s az elvont (megtakarított) gabona mennyiségéről a Hombárnak a 142.000/1942. XI. b. számú rendelet II. fejezet 6. pontjának utolsó bekezdése szerint 3 havonként megküldendő értesítésben fel kell tüntetni, hogy az elvont (megtakarított) gabona (vagy abból mennyi) csereörléstől visszatartott.

Ha a malom üzembentartója elvont (megtakarított) gabonából alakít csereörlést, a havi vizsgálat (csereörlési elszámolás) alkalmával különös gondot kell fordítani annak ellenőrzésére, hogy a visszatartott csereörlést (gabonában és örleményben együttesen számítva az előző hónap mennyiségéhez viszonyítva) nem csökkent-e, nehogy előállhasson az az eset, hogy a Hombár felszolgáltatására a malom üzembentartója a csereörléstől használt gabonát nem tudja leszállítani.

### Átmenetileg kisebb örletek. Együttes örlés.

Ha a malom üzembentartója hiteltérdelemmel igazolja, hogy megkísérelte ugyan a Hombártól a csereörléstől engedélyezett gabonamennyiséget megvásárolni, de a bizományos — készlet hiányában — nem tudott neki gabonát eladni s betárolt vagy vámeserére behozott gabonából sem tudott csereörlést beállítani, elvonásból pedig még csak a napi örléképesség  $\frac{1}{3}$  részénél is kevesebb gabonája gyűlt össze és ezért a csere alóli felmentést kér, a csereörlést fenntartása mellett meg kell engedni, hogy átmenetileg a napi örléképesség  $\frac{1}{3}$  részénél kisebb súlyú, de legalább 1000 kg-os örletekben örölhessen. Ha az említett malom örléképessége a napi 3000 kg-ot nem éri el, üzembentartóját a csereörlés alóli felmentve, átmenetileg együttes örletekben örlésre kell kötelezni. Ha a malom üzembentartójának rendelkezésére áll gabona mennyisége később (akár a Hombártól beszerzett, akár később betárolt vagy elvonásból esetleg megtakarításból eredő mennyiségekkel) megszaporodik, az átmeneti könnyítéseket fokozatosan vissza kell vonni.

### Örletkönyv az együttes örletről.

Az együttes örletekben örlésre engedélyt nyert adózót arra kell kötelezni, hogy napi örléképessége  $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$  részéig terjedő, de legalább 500—800 kg körüli együttes örletekbe öntse fel több vámorlított fél gabonáját. Az együttes örleteket a tételes örlésre megállapított szabályok szerint kell elbírálni, vagyis

a 2-3. esetleg több vándorított fel együtt felöntött gabonáját először meg kell tisztítani s az őrlet tisztítási hulladékát, valamint a tisztítási veszteséget az egyes őrlettel felek között az általuk behozott tisztítatlan gabona súlyá alapján arányosan kell felosztani. A megtisztított gabonát az előírt százalékokra kell kiörölni s az őrletről nyert őrleményeket (lisztet és korpát) az őrlettel felek között az őrles befejezése után ugyancsak az általuk behozott tisztítatlan gabona arányában kell szétosztani. Az együttes őrlet őrlesei termékeiből az őrlet befejezése előtt semmit sem szabad kiszolgáltatni s a malom üzem-bentartója a megdarálva kiszolgáltató hulladékból, illetőleg a lisztből és korpából semmit sem tarthat vissza.

Az együttes őrlet végzésére engedélyt nyert adózo — az átmeneti rendelkezés tartama alatt — az 500/1942. P. M. számú rendelet 43. §. (1) bekezdés 1. pontjában felsorolt könyveken felül csak egy egyszerű őrletkönyvet köteles vezetni. Ebben az őrletkönyvben az őrles, illetve a tisztítás kezdetének időpontján kívül még az őrles (tisztítás) megkezdése előtt fel kell tüntetni, hogy az őrlet a vámfeljegyzési könyv melyik tételszáma alatt szereplő s egyenként mily súlyú gabonafélekből állították össze, összesen mennyi tisztítatlan gabonából áll, mennyi volt a tisztítási hulladék és mennyi az őrlesre felöntött tisztított gabona. Fel kell továbbá tüntetni, hogy az őrles mennyi s mily minőségű lisztet és korpát eredményezett, az őrlet mikor fejeztetett be és a hulladékból, valamint az egyes őrleményfajtákból a behozott tisztítatlan gabonájuk arányában mennyi esett az egyes (tételszám szerint megjelölt) őrletökre.

#### Őrletek felemelése eselédőrlésnél.

Több ízben előfordult, hogy egyes kizárólagos vándorló malom üzem-bentartói cserekeszletük átmeneti felemelést kérték abból a célból, hogy konvenciómérés előtt egy-egy uradalom eselédőrlésére részleg szükséges és az engedélyezett cserekeszletüket meghaladó őrleménymennyiséget előre előkészíthessék. Felesleges ügyiratszaporítás elkerülése céljából közöljük, hogy ha a eselédőrlés hőközben történik és a malom üzem-bentartójának megfelelő mennyiségű gabona rendelkezésére áll (pl. az uradalom a konvenciógabonát előre beszállítja a malomba), nincs semmi akadály annak, hogy a naptári hó folyamán a cserekeszletül engedélyezettnél nagyobb mennyiségű gabona is felőröltesse, a cserekeszletet meghaladó őrles céljára az eredetileg engedélyezett mennyiség-nél több gabona megvásárlása vagy több elvont gabona visszatartása azonban semmiesetre sem engedélyezhető s azt sem lehet megengedni, hogy a hó utolsó napján a malom őrleménykészletét a cserekeszletül engedélyezett gabonamennyiségből a mindenkori rendelkezésnek megfelelő kiörölés útján nyerhető mennyiséget meghaladja.

#### II.

#### Az új „Csereőrlesei elszámolás”.

A csereőrleést végző kizárólagos vándorló malom elszámolása céljára 1349. raktári számú „Csereőrlesei elszámolás” elnevezésű nyomtatványt rendszeresítetttem és meghagyom, hogy a forgalmiadóhivatalok az állami nyomdától a szükségletnek megfelelő mennyiséget haladéktalanul rendeljék meg.

Az 1348. raktári számú őrlesei elszámolást jövőben tehát csak a vegyesőrle s a kizárólagos kereskedelmi őrle malomok adóbevallásához és havi vizsgálatához szabad felhasználni, a csereőrleést végző kizárólagos vándorlómalomok adóbevallásához és havi vizsgálatához pedig csereőrlesei elszámolást kell használni. A csereőrlesei elszámolás célja a cserekeszlet elszámolásán és a cserekeszletet terhelő malomipari forgalmiadóváltás nyilvántartásán kívül a szemes állapotban elvont gabona mennyiségének megnyugtató s egyöntetű módon megállapítása.

Az 1. rovat nem tartozik a szorosan vett elszámoláshoz, hanem a malom üzem-bentartója részére a 157.175/1942. XI. b. számú rendelet alapján cserekeszlet céljára engedélyezett gabona mennyiségének feltüntetésére szolgál.

A tulajdonképpeni elszámolás a 2. rovatnál kezdődik s abba a csere bevezetése hónapjában a cserekeszlet céljára engedélyezett gabona mennyiségét, a további hónapokban pedig az előző havi csereőrlesei elszámolás 8. rovatában feltüntetett gabonamennyiségét (a cserekeszletet kiegészítése céljából még felőrölhető gabona mennyiségét) kell bejegyezni, tekintet nélkül arra, hogy a cserekeszletül engedélyezett gabona a malom üzem-bentartójának rendelkezésére állott-e vagy sem (az igazolvány alapján a gabonát megvásárolta-e s abból, esetleg a tárolt vagy egyéb gabonából cserekeszletet alakított-e vagy sem).

A 3. rovatba a vámfeljegyzési könyv szerint csere-re beérkezett és kicserélt gabona súly kerül. Ezzel kapcsolatban ismételt felhívom a figyelmet arra, hogy az elszámolások helyessége érdekében a legteljesebb mértékben meg kell követelni, hogy a cserealmok vámfeljegyzési könyvébe csak a kicserélt tételeket vezessék be s azokat a tételeket, amelyek kicserélése bármilyen okból későbbi időpontra marad, a csereőrlesei vagy a tárolási vagy ú. n. érkezősi könyvben tartásuk nyilván.

A 4. rovatba az elszámolásra kerülő hónap folyamán tartott ellenőrzések és szemlék során, úgy-szintén a hó végén az adózo által megállapított és gabonaraktárkönyvbe bevezetett megtakarított gabona mennyiségét kell bevezetni. Ha pl. az elszámolás alkalmával állapít meg az ellenőrző közeg a folyó

hóból eredő gabonátöbbletet annak elkönyveltetése iránt intézkedik ugyan, de az elszámolásnál még figyelmen kívül hagyja s ez a mennyiség csak a következő hónapban kerül elszámolás alá.

Az 5. rovatba a 2-4. rovat alatti gabonamennyiségek összesített súlyát, a 6. rovatba pedig az elszámolandó hó folyamán felőrölt tisztítatlan gabona súlyát kell bevezetni.

A 7. rovatban jelentkező gabonamennyiség nem minden esetben egyezik a gabonaraktárkönyvnek az elszámolás alá került hónap utolsó napján volt (zárlati) egyenlegével. Ugyanis a 7. rovat alatt kimutatott gabonamennyiségen felül lehet még a malomban betárolt gabona, az ú. n. érkezősi könyvben nyilvántartott (még ki nem eserélt) gabona, a korábbi hónapokban már elszámolt olyan elvont gabona, melyre vonatkozólag még nem állott be a malom üzem-bentartójának a 142.000/1942. XI. b. számú rendelet 6. b) pontjában megállapított beszállítási kötelezettsége, viszont előfordulhat az is, hogy a folyó elszámolással megállapítandó elvont gabona vagy annak egy része nincs már a malomban, mert bizonyos gabonamennyiség a malom üzem-bentartójának vagy alkalmazottjainak készsínű gabonaszelvényei ellenében már az elvonás hónapjában kiszolgáltatásra került, esetleg a Hombár-bizományosnak eladott. A 7. rovat a gabonaraktárkönyv előző hóvégi egyenlegével szemben csak látszólagos készletben levő őrletlen cseregabonát mutat akkor is, ha a malom üzem-bentartója cserekeszlet céljára az engedélyezett gabona mennyiségénél kevesebb gabonát állított be. Ugyanis az első csereőrlesei elszámolás 2. rovatába a cserekeszlet céljára engedélyezett teljes gabonamennyiséget kellett beállítani akkor is, ha a malom üzem-bentartója a Hombártól egyáltalán nem vásárolt, vagy kevesebb gabonát vásárolt, mint amennyire a kiadott igénylés alapján jogosult lett volna, tehát a 7. rovat őrletlen cseregabonaként mutatja ki azt a gabonamennyiséget is, amit a malom üzem-bentartója nem is vásárolt meg, hanem a csereőrlesei pl. a betárolt, esetleg elvont gabonából vett igénybe. Ha a gabonaraktárkönyv szerinti (zárlati) gabonakészlet nem egyezik a gabonakészlet 7. rovatában jelentkező mennyiséggel, az eltérés okát mindenkor fel kell deríteni s ha az eltérést a malom üzem-bentartója nem tudja igazolni, az igazolatlan gabonátöbblet vagy gabonahiány miatt vele szemben el kell járni.

A 7. rovat kitöltése után a gabonaelszámolás folytatásához előbb az őrleményelszámolás elvégzésére van szükség.

A 10. rovatba az elszámolandó hó első napján őrlemény alakjában raktáron volt cserekeszletet kell bevezetni, még abban az esetben is, ha az az 1. rovat alatti gabonamennyiségből kiörölhető őrleménymennyiséget meg is haladja. (Alábbiak szerint csak a korpa képez kivételt.)

A 11. rovatba a hó folyamán előállított őrlemény mennyiségét kell bevezetni. Az őrlesei könyvben elszámolt őrleteredményeken kívül figyelembe kell venni az egyes lisztfajták mennyiségében keverés következtében beállott változásokat is.

A 12. rovat kitöltésénél a 4. rovatra vonatkozó fenti utasítások értelemszerűen irányadók.

A 13. rovatban összesíteni kell a 11-12. rovat alatti őrleménymennyiségeket.

A 14. rovatba a cserebe kiadott őrleménymennyiség, a 15. rovatba pedig a 13. és 14. rovat különbözete, vagyis a hó végén készletben maradt őrleménymennyiség kerül.

A 16. rovatba a cserekeretül engedélyezett gabonamennyiségből az elszámolás alá került hónap utolsó napján érvényes kiörölési rendelkezések szerint végezhető legmagasabb lisztkiaknázás mellett és a malom átlagos porlási veszteségének figyelembevételével kiörölhető őrleménymennyiséget kell bevezetni még akkor is, ha a malom üzem-bentartója a cserekeszletül engedélyezett gabonamennyiséget vásárlásból vagy tárolásból tényleg nem is állította volna be. A kerületi iparfelügyelő igazolása alapján alacsonyabb százaléku lisztkiörölésre engedélyt nyert malomoknál azonban az engedélyezett alacsonyabb kiaknázással kell a cserekeszlet őrleménymennyiségét kiszámítani.

Ezután meg kell állapítani hogy a 15. rovat szemint a hó végén raktáron maradt őrlemény a 17. rovat szerint mennyivel több, illetőleg a 20. rovat szerint mennyivel kevesebb a 16. rovatban kiszámított csereőrleménykészletnél.

Ha a hó végén maradt készlet több, mint a cserekeszlet, akkor a 18. rovatnál való összehasonlítás útján állapítjuk meg, hogy a többlet a cserekeszlet 2%-án belül van-e, vagy azt meghaladja-e.

Ha a 19. rovatban csak a lisztkelet vagy a lisztkelet és korpánál meg nem engedett túllépés mutatkozik, a malom üzem-bentartóját a vizsgálati engedélykönyvben fel kell hívni, hogy a meg nem engedett túllépés ellensúlyozására szükséges gabona felőrölését minden további rendelkezés bevétele nélkül mellőzze. A lisztkeletben meg nem engedett túllépés miatt bírság kiszabásának azonban csak akkor lehet helye, ha a felszólítás eredménytelen maradt és a következő havi elszámolás ugyanazon lisztfajtánál ismét meg nem engedhető túllépést állapít meg. Ha az elszámolás alatt levő hónapot megelőző hó végén ilyen meg nem engedett túllépés nem volt, tehát a túllépés csak az elszámolt hónapban állt elő, bírság kiszabásának akkor sem lehet helye, ha az év folyamán — nem az elszámolt hónapot közvetlenül megelőző hónapban — az ellenőrzés már állapított ugyan meg ily többletet, azt azonban a

## SZÍVÓGÁZMOTOROK FA-, FASZÉN- ÉS BARNASZÉN- TÜZELÉSRE DIESELMOTOROK ÁTALAKÍTÁSA MOTOR- ÉS GÉPGYÁR ZOLNAY, MARTOS ÉS HERZ

BUDAPEST, XIV., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTCA 87. SZ.



**Tűzoltó  
készülékre  
van szüksége?**

Forduljon hozzánk!

**TOTAL**

rendszerű, ötféle anyaggal oltó tűzoltókészülékeink ismertetésével és árajánlattal készséggel szolgálunk:

**LIGETI ÉS BIRO**

BUDAPEST, V., ÁRPÁD-UTCA 10. TELEFON: 127-799

Raktáron tartunk valódi svájci

**SZITASELYMEKET**

minden számban. Valódi kenderből szőtt

malomhevedereket, serlegeket, serlegcsavarokat,

a legjobb minőségű gépszíjakat, varrószíjakat,

valamint porszűrőket és sikszitacskókat, kész

állapotban, az összes műszaki cikkekkel

és mindentelké malomfelszerelési anyagot első-

rendű minőségben és a legszolidabb napi áron.

Kérjen ajánlatot:

**MŰSZAKI ÉS MALOMFELSZERELÉSI VÁLLALAT**

BUDAPEST, V., CSAKY-UTCA 8. SZ. TELEFON: 111-418

## PAPIR- ZSÁK

GARANTÁLTAN NÁTRONPAPÍRBÓL!

TALPAS ÉS SZELEPES KIVITELBEN!

Papírszákjainkat cégnyomással is szállítjuk.

Kérjen ajánlatot és próbaszájakot!

**BATES PAPIRÁRU**  
IPARI RT.

Budapest, V., Alkotmány-u. 4.

TELEFON: 114-663

**Használt malomipari gépeket,  
hengersizékeket**

veszünk, cserélünk

Forduljon bizalommal!

**Rácz Armin és Társa céghez**

Budapest, VI., Ó-utca 7. Telefon: 118-698 és 125-011

## „COLUMBA-LILIPUT“

nagyteljesítményű triór

**kis- és középalmoknak**

Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trióröz,  
mint a lassúforgású triórhenger



## STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,

Országbíró-utca 44-46. sz.

malom üzemtartója a kapott felhívás alapján szemes gabonára átváltotta.

**Az őrlményfajták arányának fenntartása.**

Figyelmeztetni kell a kizárólagos esereőrlemlmok üzemtartóit arra, hogy a cserekészletükben az egyes őrlményfajták egymáshoz való arányát tartsák fenn, mert csak ezen arány fenntartása esetén tudják a cserekészlet minden egyes őrlményfajtájában elkerülni a meg nem engedett túllépést. Minthogy a fennálló rendelkezések értelmében a lisztkiőrlés és a tájékoztató szerinti lisztkiszolgáltatás százaléka egyezik, — annak ellenére, hogy a kiőrlési s kiszolgáltatási alap egymástól eltér a lisztek-nél — nem okoz nehézséget az arány fenntartása. Ellenben a korpa cserekészletben a kiőrlési arány fenntartását éppen nem vagy csak nehezen lehet biztosítani, mert a korpánál a kiőrlési százalék a legtöbb esetben meghaladja a kiszolgáltatás százalékát, még pedig annyival, amennyi a porlási veszteség-ként felszámított mennyiségből nem porlik el. A korpa kiőrlési s kiszolgáltatási százaléka közötti eltéréstől tehát — elméleti számítás szerint — a felszámított s az őrlésnél tényleg előálló porlás különbözetével egyenlő mennyiségű korpatöbbletnek kellene előállania. A vámeserelés azonban nem az elméleti számításoknak megfelelően bonyolódik le, hanem a gyakorlat az egyes őrlményfajtáknál — a legtöbb tételnél a tört súlyok kikerekítésére lévén szükség — a cseretételek nagy száma, tehát a sok tétel kikerekítése elég jelentős eltolódást, esetleg teljes kiegyenlítődést eredményez. Így ha végeredményben marad is korpatöbblet, az mindenesetre a fentebb meghatározott mennyiségnél kisebb súlyban fog jelentkezni. Ha azonban a korpa kitermelése s kiszolgáltatása között az egyensúly még így sem állna be s a csereőrlési elszámolás 19. rovatában a lisztek-nél nem, hanem csupán a korpánál mutatkozik 2%-ot meghaladó többlet, ezt mint elvonásból eredő korpatöbbletet — melynek értéke után a munkateljesítésekre megszabott 5%-os váltást is meg kell fizetni — a cserekészletből el kell különíteni. Az elvont korpa értéke után járó váltásig bevallására az adóbevallási ív 29. vagy 30. rovata használható fel.

Az elvonásból eredő korpatöbbletet azért kell a cserekészletből elkülöníteni, mert a korpa az értéktakarományok korlátozásáról szóló 2.260/1942. M. E. számú rendelet (kihirdetve a Budapesti Közlöny 1942. évi 82. számában) 1. és 2. §-ában foglalt rendelkezések szerint — a malom teljesítőképességére való tekintet nélkül — bejelentési kötelezettség és zárolás alá esik.

A cserekészletből elkülönített elvonásból eredő korpatöbblet nyilvántartása céljából az őrlményraktárkönyvben „zárolt korpa” megjelöléssel külön hasábot kell nyitni s ebbe a hasábra a többletet — a cserekorpa-készletből kiadásba helyezve — be kell vételezni.

A cserekészletből az elvont (a zárolt korpa ha-

sábra átvezetett) korpa kiadása után megmaradó korpa-mennyiséget kell a következő havi csereőrlési elszámolás 10. rovatába kezdő korpakészletként bevezetni s a további elszámolásoknál a zárolt korpát figyelmen kívül kell hagyni.

A zárolt korpára vonatkozóan a 2.260/1942. M. E. számú rendelet intézkedései irányadók.

A 21—23. rovatokban a cserekészletből hiányzó őrlmények közül a búzalisztek, illetőleg a rozsliszt előállításához szükséges gabonamennyiséget a 16. rovat tárgyhasábjában feltüntetett lisztkiőrlési százalékok alkalmazásával kell kiszámítani. Ha pl. a malom cserekészletéből 225 kg finomliszt, 738 kg kenyérliszt és 139 kg korpa hiányzik és a malom 90%-os kiőrlésre köteles, a hiányzó liszt 963 kg súlyát megszorozzuk 100-zal és elosztjuk 90-nel, s az eredmény az, hogy a liszthiány pótlására 1070 kg búza állítandó be.

A 23. rovatban kiszámított gabonaszűnyt kell a gabonaelszámolás 8. rovatában (és a következő havi csereőrlési elszámolás 2. rovatában is) feltüntetni és a levonás elvégzése után a 9. rovatban megkapjuk a szemes elvonás megadózendó mennyiségét. Vitatni lehetne ugyan, hogy a cserekészlet céljára engedélyezett gabonamennyiségből kiőrölhető őrlmennyiséget meghaladó s az elszámolás 19. rovatában kimutatott őrlménykészlet (liszt és korpatöbblet) a szemes állapotban elvont gabonamennyiségből ered, tehát ezt az őrlménytöbbletet át kellene számítani gabonára s mint további szemeselvonást meg is kellene adóztatni. Minthogy azonban az említett őrlménytöbblet őrlményelvonásból ered és még nem alakult át szemesgabonává megadóztatásának az 500/1942. P. M. számú rendelet 27. §. (6) bekezdése szerint sem lehet helye. Amikor a meg nem engedett liszt- és korpatöbblet — a megfelelő mennyiségű cseregabona felőrlésének mellőzése útján — átalakul elvont szemesgabonává, azt a következő csereőrlési elszámolás ki fogja mutatni s adózás alá kerül, tehát mindig csak az elszámolás 9. rovatában kimutatott elvont szemesgabonát kell megadóztatni.

A 24—25. rovatokban — csupán nyilvántartás céljából — kell megállapítani a cserekészlet céljára a hó végéig felőrölt gabonát (az 1. rovat szerint cserekészletből engedélyezett gabonamennyiségből levonva a 8. rovat szerint még őrletlen gabonát) és a hó végén raktáron levő esereőrlesztékkel terhelő malomipari forgalmi adóváltás összegét.

**Az eddigi elszámolások felülvizsgálata.**

Az eddigi elszámolások felülvizsgálata s az elvont szemesgabonaként eddig megállapított mennyiségek helyességének ellenőrzése céljából a csereőrlés megkezdésének időpontjától november hó végéig terjedő időre vonatkozóan a „csereőrlési elszámolás” nyomtatvány felhasználásával minden kizárólagos csereermalomban összevont elszámolást kell készíteni s eltérő esetén az eddigi megállapításokat helyesbíteni kell.

**A hüvelyesek forgalmának újabb szabályozása**

A hivatalos lap december 6-i számában jelent meg a közellátásügyi, kereskedelem- és közlekedésügyi, illetőleg földművelésügyi miniszterek közös rendelete a hüvelyestermények, valamint a hajdina, mák, keserűcsillagfűrtmag, lóbab és cirok-mag forgalmának szabályozásáról.

A rendelet szerint bab, borsó, lenese, hajdina, mák, keserűcsillagfűrt, lóbab és cirok-mag nagybani vételével és forgalombahozatásával, valamint ezek hántolt, őrlt, darált, pörkölt vagy extrahált termékeinek nagybani vásárlásával és forgalombahozatásával csak a Magyar Hüvelyes és Olajosmagkiviteli Egyesülés tagjai, továbbá a kijelölt cukornagykereskedők és azok a nagykereskedők foglalkozhatnak, akiket erre a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter — a közellátásügyi miniszterrel egyetértve — kijelölt.

Fogyasztók és termelők a saját háztartási és gazdasági szükségleteik fedezésére úgy kereskedőknél, mint termelőknél szabadon vásárolhatnak. Nem

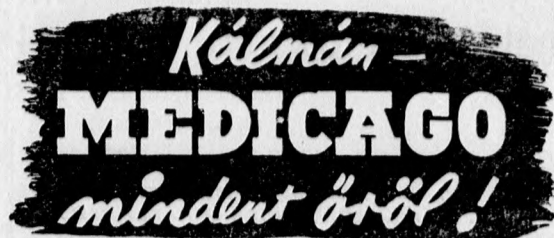
többlet azonban, mint amennyit 1943 június 30-ig háztartásukban és gazdaságukban tényleg felhasználnak.

Ugy a felsorolt termények, mint ezeknek hántolt, őrlt, darált és extrahált termékei az ország egész területén egyik községből a másikba 100 kg-nál, máknál már 50 kg-nál nagyobb mennyiségben csak szállítási igazolvánnyal szállíthatók. Szállítási igazolványt a nagybani kereskedelemre jogosultaknak az Egyesülés, másoknak a feladás helye szerint illetékes községi elöljáróság (polgármester) állít ki.

Azokat a készleteket, amelyeket korábbi rendeletek alapján már eddig is be kellett jelenteni, kötelesek birtokosaik 1942 december 31-ig az Egyesülés valamely tagjának, cukornagykereskedőnek vagy kijelölt nagykereskedőnek vételre felajánlani.

Babot, borsót, lenesét vagy hajdinát állatok takarmányozására felhasználni tilos.

A rendelet december 6-án lépett hatályba. (113.600/1942. K. M. sz. B. K. 1942. dec 6-i 278. szám.)



**KÁLMÁN JÓZSEF**

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14

Telefonszám: 114-006 és 117-189

Összes malomszükségleti cikkek megbízható beszerzési forrása



Speciális kazánrepedés-és maródáshegesztések

Malomipari gépek, traktor- és autöhengerek, hengerfejek, főtengelyek stb. hegesztése

**CSILLAGH és WOLF „Elektrohegesztő-Ipar”**  
BUDAPEST, XIII., HUBA-UTCA 5/A. TELEFON: 490-317



**GÖRDÜLŐCSAPÁGYAK VEZÉRKÉPVISELETE**

**PIRKNER ÉS ZETTNER**

BUDAPEST

IV., MÁRIA VALÉRIA-U. 1.

TELEFON: 186-894.

SÜRGÖNYCIM: PIRZETT BUDAPEST.



**WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ**

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség  
Budapest, IV., Károly király-út 26.

## Az erőtakaromány-rendelet hatályát a malomipari melléktermékekre is kiterjesztették

A készleteket f. hó 31-ig be kell jelenteni.

F. hó 5-én Japunk nyomása közben jelent meg a m. kir. közellátásügyi miniszter alábbi rendelete:

**A m. kir. közellátásügyi miniszter 113.500/1924. K. M. számú rendelete az erőtakarományok forgalmának szabályozásáról szóló 2.260/1942. M. E. számú rendeletnek a malomipari melléktermékekre és a rostaalj-örleményekre kiterjesztése tárgyában.**

Az erőtakarományok forgalmának szabályozásáról szóló 2.260/1942. M. E. sz. rendelet 2. §-ának (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. (1) Az erőtakarományok forgalmának szabályozásáról szóló 2.260/1942. M. E. számú rendelet rendelkezéseit a malmi tisztításból származó és az őrlési eljárás során kiválasztott malomipari melléktermékekre és a vetőmag vagy egyéb magvak tisztítása után fennmaradó hulladékok (rostaalj, szelalj stb.) örleményre, valamint az ezeket az erőtakarományokat tartalmazó takarmánykeverékekre is kiterjesztjük.

(2) A jelen rendelet hatálybalépésének napján meglévő készletek tekintetében a bejelentést a rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez (Budapest, V., Alkotmány-utca 19. szám) ajánlott levélben kell megtenni.

2. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1942. évi december hó 2-án.

Dr. Szász Lajos s. k.  
m. kir. közellátásügyi miniszter.

A fenti rendeletben hivatkozott 2.260/1942. M. E. számú rendelet (Magyar Molnár Lapja 1942. április 18-i 16. számában) szerint bejelentés alá estek a malomipari erőtakarományok közül a malomkonkoly, malombükköny, a búza, rozs, árpa, zab és rizs takarmánylisztje és korpája, továbbá a borsó héja, takarmánylisztje és korpája, a kölestakarományliszt, őrölt és őrletlen köleshéj, valamint a maghántoló ipar melléktermékei. Ugyanígy az olajipari erőtakarományok, tehát mindenféle olajosmag pogácsája és daraja. Végül a felsorolt erőtakarományok keverékei és minden olyan takarmánykeverék, amely a felsorolt erőtakarományok bármelyikét tartalmazza. Kiterjedt azokra a készletekre is, amelyeket a rendelet hatálybalépése után állítanak elő, vagy szereznek meg.

A bejelentés alá eső készletek zár alá helyeztetek. Azokat csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

A bejelentést azokon az úrlapokon kell eszközölni, amelyeket ebből a célból a Mezőgazdák Szövetkezete küld meg a községi elöljáróságoknak.

A készletben beálló változásokat, valamint a rendelet hatálybalépése után előállított, illetve megszerzett készleteket minden hó 15. és utolsó napján kell bejelenteni.

Bejelentési kötelezettség alól mentesek azok a készletek, amelyeket a vegyes- és vasmörléssel foglalkozó malom vasmörléssel, valamint hántolással foglalkozó malom vasmörléssel történő hántolás, vagy olajlító malom vasmörléssel történő olajlítás útján a termelő részére állít elő.

Mint látjuk, a bejelentés hatálya, a zár alá helyezés és a igénybevétel csupán a csirkebuzára és a rostaaljára nem terjedt ki, amennyiben ezek a melléktermékek a rendeletben megnevezett malomipari erőtakarományok és hulladékok egyikét sem tartalmazták.

Az új rendelet azonban kiterjeszti most már a 2.260/1942. M. E. számú rendelet hatályát minden néven nevezendő, a malmi tisztításból származó és az őrlési eljárás során kiválasztott malomipari melléktermékekre, így kifejezetten a rostaaljra és szelaljra, valamint a vetőmag vagy egyéb magvak tisztítása után fennmaradó mindenféle hulladék örleményeire is. E hulladékokat ugyanis a malom és daráló az 511.400/1942. F. M. számú rendelet alapján megvásárolhatja ugyan, de azokat megdarálni, megőrlni köteles.

Még kiemeljük a 2.260/1942. M. E. számú rendelet azon rendelkezését is, hogy minden egyes erőtakarományról külön bejelentést kell készíteni. Ha tehát valakinek olyan erőtakarománykészlete van, amelyik eddig nem esett bejelentési kötelezettség alá, úgy azt nem jelentheti be a félhavi változások alkalmából

**„NOVOREX” BŐRSZÍJ**  
a tökéletes hajtszíj!  
nagy szakító szilárdság, majdnem nyúlásmentes, hajlékony, víz- és hőálló, olcsó, minden meghajtáshoz alkalmas.  
Egyéb gépszíjak. — Varró- és kötőszíjak.  
„KRAUSZÓL” folyékony szíjkenőcs, csúszás ellen.  
**KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZIGYÁR**  
MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

egyéb erőtakarományokkal közös bejelentőlapon.

Az új rendelet a malomipart bizonyos tekintetben dilemma elé állítja, amikor a 2.260/1942. M. E. sz. rendelet hatályát „a malmi tisztításból származó és az őrlési eljárás során kiválasztott malomipari melléktermékekre”, így kifejezetten a „rostaaljra, szelaljra stb.” is kiterjeszti.

A tételes őrlést végző kizárólagos vasmalmokat — minthogy az alaprendelet szerint a vasmörlető feleknek a kiválasztott hulladékot megdarálva, illetve megőrölve visszaszolgáltatni kötelesek — csak arra a hulladékra vonatkozólag érdekl az új rendelet, ha és amennyiben a vasmörlető felek által visszahagyott hulladék birtokába jutnak, vagy magtisztítási hulladékot vásárolnak és kötelezően megőrölnek.

A vegyesörlésű és vasmörletőre kötelezett kizárólagos vasmalmokat pedig a 160.000/1941. XI. b.-P. M. számú körrendelet és a 142.000/1942. XI. b.-P. M. számú körrendelet II. rész 5. pontja arra kötelezi, hogy:

„A közellátásügyi rendelkezések szerint ugyanis a felöntött, tisztítatlan gabonamennyiségből kell a meghatározott százalékú, emberi táplálkozásra alkalmas lisztet előállítani, az őrlet fennmaradó részéből pedig (tehát az őrléssel kapcsolatos tisztítás során kiválasztott őrölhető hulladékból is) egységes minőségű korpát kell készíteni stb.”

Az idézet rendelkezésében hivatkozott közellátásügyi rendelkezések a 6.120/1941. M. E. számú rendelet 2. §. (3) bekezdésére vannak alapítva, amely kimondja, hogy

„Az előbb említett lisztfajták kiőrlése után az őrlet fennmaradó részéből csakis egységes minőségű korpát szabad készíteni.”

Erre az idézett rendelkezésre hivatkozik egyébként a búza 90%-os és a rozs 85%-os kiőrlését elrendelő 112.920/1942. K. M. számú legújabb kiőrlési rendelet is.

Ezek szerint ma az a helyzet, hogy amíg a 6.120/1941. M. E. számú, a 112.920/1942. K. M. és — amit legelőbb kellett volna említenünk — a 142.000/1942. XI. b.-P. M. számú rendeletek értelmében „az őrléssel kapcsolatos tisztítás során kiválasztott őrölhető hulladékból” egységes minőségű korpát kell készíteni, addig a legújabb 113.500/1942. K. M. számú rendelet azt rendeli a malmoknak, hogy: „a malmi tisztításból származó és az őrlési eljárás során kiválasztott malomipari termékeket” bejelentésük, mert ezek a termékek zár alá vétetnek és igénybevételnek.

Hogy pedig a szóban forgó malomipari termékeket a tisztítás és az őrlési eljárás során kiválasztják s a tisztított gabona őrlésétől elkülönítve „készítenek belőle” korpát, általánosságban ismeretes. Ha ugyanis ezeket a tisztított gabonával együtt őrölné meg a malom, akkor nem készülné „emberi táplálkozásra alkalmas” liszt, ami pedig az őrlésnek a célja. Azonkívül a 142.000/1942. XI. b. f. P. M. számú körrendelet fentebb idézett II. rész 5. pontja is arra kötelezi a malmot, hogy emberi táplálkozásra alkalmas lisztet állítson elő, miközben kimondja, hogy „az őrléssel kapcsolatos tisztítás során kiválasztott” őrölhető hulladékból is egységes korpát kell készíteni. Ezzel egyben elismeri és megállapítja, hogy az őrléssel kapcsolatban a gabonát a hulladéktól meg kell tisztítani.

Minthogy most már erre az „őrlési eljárás során kiválasztott hulladékra” két — egymással ellenkező — rendelkezés van hatályban, a malomipar nem tudhatja, melyikhez tartsa magát.

### A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a búzaminőség javítását kívánja

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felterjesztés útján arra kérte a földművelésügyi minisztert, hogy jövőben a búza felára — egyéb szokvány feltételek mellett — kifejezetten csak a könnyen megállapítható tisztaság és hektolitersúly figyelembevételével történjen.

Kérte továbbá hogy abból a célból, nehogy az elszámolások késedelmet szenvedjenek, a bizományosok arra köteleztessenek, hogy átvételkor a minőséget feltétlenül állapítsák meg. Végül, hogy azokkal szemben, akik a kistermelők búzáját ok nélkül nem megfelelőnek minősítik, szigorú megtorlás alkalmazassék.

Indokolásul felhossa a Kamara, hogy az a rendelkezési minőségi kikötés, hogy a minőségbúza szemének legalább 60%-ában acélosnak és jól fejlettnak kell lenniük, a megállapítás szempontjából úgy a gazdának, mint az átvetőnek műszerek hiányában csaknem leküzdhetetlen nehézségeket okoz a gazda és átvető közötti állandó vitának oka. Ennek a vitának következménye az, hogy a Gabona- és Lisztisérletli Állomást a megvizsgálandó minták tömegével árasztják el és hogy az elszámolások a minőségi megállapítás késedelme következtében hónapokig elmaradnak.

**LASZLO MEDICAGO**  
KALAPÁCSOS DARÁLÓ,  
ACÉL TIPUS, MINDEN  
LŐERŐHÖZ

**REKORD**  
SZAB. DERCEORIO ÉS KORPAKIORIÓGÉP  
Malomszükségleti  
cikkek előnyös árakon!  
KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKT!

**LASZLO ÉS FIA**  
BUDAPEST V. AKOTMÁNYU 25

## Kendoff Antal

GÉPÉSZMÉRNÖK, MALOMIPARI SZAKÉRTŐ  
Malomberendezési vállalata

BUDAPEST, XIII., LEHEL-U. 64  
TELEFONSZÁM: 298-036, 131-850, 151-333

Eivállal malomberendezéseket és malomátalakításokat. Állandó nagy raktárkészlet. — Nagy malomleszerelések folyamatban, úgymint: Concordia Gözmalom, Budapest, Transdanubia Egyesült Gözmalomok, Nagykanizsa stb.

*Lithophob segít!*

Régi vízkövet üzemközben leszedi, új vízkő képződését megakadályozza!

1 kilogramm alapára ..... 5 pengő

Ismerető ingyen! — Egyed árusító:

**TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA**  
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

## PAPIRZSÁK

KÖZVETLENÜL A KÉSZÍTŐTŐL  
VALÓDI NÁTRONPAPÍRBÓL  
3 — 4 VAGY TÖBBRÉTŰ  
50 KILOGRAMM LISZTHEZ  
VAGY EGYÉB ÖRLEMÉNYHEZ  
LEGELŐNYÖSEBB ÁRÉRT:

**BUDAI PAPIRÜZEM**

BUDAPEST, VI., SZONDY-U. 15

TELEFONSZÁMOK: 121-402 ÉS 117-292



# SZITASELYEM

GARANTÁLT VÉDJEGY

A LEGJOBB!

Mindenkor friss minőségben szállítja:

Színes szálak a szélekben

**KEMÉNY MANÓ**

műszaki üzlete, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

### Az „agyonörölt” liszt

Azok a legfontosabb növények, amelyeknek természet történelmével kezdve kenyér, vagy kenyérhez hasonló, esetleg kásaszerű táplálékok készítésére használják fel, valamennyien a fűvek családjából származnak. Így a többek között a búza, a rozs, a zab, a köles, az árpa, a rizs és a kukorica is. Megbízható leletek bizonyítják, hogy búzát kölest és árpát Középeurópában már a régebbi kőkorszak vége felé, tehát időszámításunk előtt 4-5000 évvel, rendszeresen vettek és arattak a germánok. Zab és rozs csak évezredekkel később érkeztek el a mi földrészünkre. Az első történelmi zableletek az időszámításunk előtti 1500. évből származnak, míg a rozs valószínűleg csak Krisztus születése előtt 500 évvel került hozzánk. A zab azonban az említett időben már nagyon el volt terjedve és közhasználatnak örvendett. Így már Plinius, a nagy római történetíró, megemlíti, hogy a zabkása a germán népek főétele.

A mi mai rozsunk eredetileg egy — a Fekete tenger vidékén honos — gyomnövényből fejlődött ki, amely Kisáziában a búza között fordult elő s így voltaképpen egy ú. n. másodkultúra eredménye. A Keletről származó rozs végül Közép- és Északkeurópa legfontosabb kenyérmagja lett. A rómaiak és a görögök a rozsot azonban semmire sem becsülték.

Már ez a néhány adat is mutatja, hogy a gabonánövények az emberiség életében milyen változatos multra tekinthetnek vissza. Fejlődésükre a talaj és a klíma éppen olyan befolyással volt, mint azoknak a népeknek sorsa, amelyek ösztönszerűleg és tapasztalatok alapján egyik, majd a másik gabonafaj elterjedését szorgalmazták.

A gabonafajok fejlődésének még korántsem jutottunk végére. Bizonyosága ennek az a német expedíció, amely néhány év előtt a Hindukus hegységben, a gabonánövények őseinek hazájában vadon termő gabonafajok magvait gyűjtötte és vitte haza Németországba, hogy ottan a gabonanevelők azokat hazai fajokkal keresztezve, hosszas és fáradságos munkával új és jobb fajokat tenyesszenek ki.

A gabonakérdésnek azonban elválaszthatatlan függvénye a kenyérgyártás. A kenyér is évezredek során fejlődött azzá, aminek ma ismerjük. Még pedig a különféle kásák és kásaszerű eledelre, a kovásztalan pászka és kétszersültre, a kelt tésztából sült kenyérünkig. Itt sem áll meg azonban a fejlődés menete. Napjainkban mindinkább előtérbe nyomul a kenyérgyártás tekintetében is az ú. n. tápanyagintegrálás nézőpontja. Integrálásnak akkor nevezhetünk egy tápanyagot ha az mindazt az anyagot, alkotórészt — mégpedig ugyanazon arányban — tartalmazza, mint az az eredeti termék, amelyből származik.

Ha p. o. a kirgiziek egyoldalú hústáplálék, vagy az eszkimók egyoldalú haltaplálék mellett élni tudnak, annak kizárólag az az oka, hogy az általuk táplálékul használt állatok csaknem minden részét, beleértve emésztetlen vagy félig emésztett tápszerrel teli gyomrukát is, elfogyasztják. Nem úgy, mint mi, akik jobbadán csak az állatok izmait, húsát esszük meg. Tehát az egyoldalú táplálkozás mellett is integrál táplálékot fogyasztanak. Ha kísérleti állatokat integrál gabonaörleménnyel és vízzel vagy tejjel táplálunk, akkor számtalan nemzedéken át életben maradnak és virulnak. Ha azonban valamely gabonaörlemény különválasztott részével etetjük azokat, p. o. hámozott és hegyezett gabona keményítőtestével, akkor már 4-6 hat hét alatt elpusztulnak.

Az emberiséget is integrál tápszerrel tartották sok-sok évezreden át életben. A magyar népet is hámozatlan és hegyezettlen, tehát az egész gabonából készült kása, később kovásztalan, majd kelt tésztából készült kenyér tartotta fenn napjainkig. Sok más népekkel egyetemben, amelyeknek egészen a burgonya meghonosításáig a kenyér volt fő táplálékuk és még ma is 40%-ban kenyér az eledelük.

Ennek a ténynek magyarázatát a vegyvizsgálat szolgáltatja. A gabonataplálék az embernek azért felel meg annyira, mert három alapanyagot tartalmaz, fehérjét, zsírt és szénhidrátot. Még pedig feltűnően harmonikus arányban. Tartalmaz azonkívül fontos vitaminokat és ásványi sókat. Így például a búzában 65% keményítő, 12% fehérje és 1.6-2.8% zsír van. A rozsban 60% keményítő, 10-11% fehérje és nitrogénanyag, valamint 1.5-2.5% zsír. Ez az összetétel egyébként a fő gabonafajoknál egy olyan — élettani szempontból egyedülálló — belső kiegyensúlyoztságot jelent, amely lehetővé teszi a növényeknek, hogy bármilyen talajon is tenyesszenek.

Vitaminokból van a kenyérgabonákban az ú. n. B csoportba tartozók közül a B<sub>1</sub> — vitamin, továbbá karotin, amely az A vitamin forrása, azonkívül a fajfenntartást előmozdító, nagyjelentőségű E vitamin.

Ásványokból tartalmaznak a gabonamagvak mindenekelőtt foszfort, meszet, kalciumot, magnéziumot és vasat. A rozsban azonkívül még fluór is van, ami a búzából hiányzik. Nyomokban előfordul még a ga-

bonában alumínium, réz, nikkel, kobalt, horgany, vanádium, arany és mangán. A vérképződés előmozdítását szolgálják a réz, vas és kobalt. A mangán a B<sub>1</sub> vitamin hatását támogatja és a fajfenntartásra is hatással van. Foszfor és mész, továbbá magnézium és fluór a csont és a fogképződést teszik lehetővé. Egyáltalában ásványi alkotórészek és vitaminok a gabonamagvakban olyan kiválóan előnyös összetételben és arányban szerepelnek, ami lehetővé teszi, hogy hatásuk az emberi szervezetre tökéletesen érvényesülhessen.

Ezek az adatok a teljes gabonaszemre vonatkoznak. Semmiesetre sem azonban a mi háború előtti kenyérünkre, amely 90%-ban hámozott és hegyezett gabona lisztjéből készült. Mivel a mag héja és a hegyezés által eltávolított csirája tartalmazza a folsavértékanyagok túlnyomóan nagy részét, a hámozás és hegyezés után megmaradó gabonarészecskék úgyszólván csak keményítőből állanak. Minthogy a hámozott és hegyezett gabonából örült liszt fehérebb és finomabb, mint az egész szem őrléséből származó, ezeket fehér-, vagy finomlisztnek nevezik. Helyesebb volna azonban ezekre a lisztekre az „agyonörölt” kifejezést használni, mert minden anyag, amely az élet fenntartásához szükséges és ami az életet előmozdítja, hiányzik ezekből a liszttekből.

Hogy ezáltal a néptáplálkozás mennyire szenved, csak az utóbbi időkben, amikor már az ehhez szükséges ismeretekkel rendelkezett a tudomány, vált köztudomásúvá. Azt azonban, hogy a korpában viszsamaradó E-vitamint kielégítő mennyiségben semmiféle más táplálék sem tudja pótolni, csak a legutóbbi évtized vitaminkutatásai bizonyították be. Ennek élő bizonyosága a francia nép, amelyik elsőként lépett a fehérkenyér fogyasztás útjára, aminek viszont az lett a következménye, hogy egyetlen európai nemzet sem esett vissza az utolsó száz év alatt a szaporodásban annyira, mint a francia.

A fehérkenyér az okozója az ú. n. civilizációs betegségeknek is, mint p. o. a rossz fogak, a rövidlátás, a krónikus emésztési zavarok, ideges jelenségek, vérkeringési bántalmak, magtalanság, stb. stb.

A mi nemzedékünkre vár az a feladat, hogy ezen a bajon segítsen és az emberiséget visszavigye a helyes kenyértáplálkozáshoz, amely létét és egészségét évezredek óta fenntartotta. Nagy segítségére van ebben az emberiségnek a háború, amely a legtöbb európai nemzetet arra kényszeríti, hogy hagyjon fel a gabona esztelen megsemmisítésével és térjen vissza az egész gabonából készült kenyér fogyasztásához, az egyedül helyes és egyszerű táplálkozási módhoz. Az emberiség remélhetőleg okult a multakból és a háború után is megmarad annál a táplálkozási módnál, amelyet ősei sok-sok évezreden át eredményesen követtek és amelyek helyességét a modern tudomány kétségtelenül bebizonyította és igazolta.

Azért nem kell félni a legutóbb elrendelt magasabb kiörléstől. Az a kis kellemetlenség, amit a megszokottól való eltérés okoz, még csak meg sem közelítheti azokat a népegészségügyi előnyöket, amelyek a magas kiörlésből az egész népre származnak. Bár a 90%-os kiörlés még nem az igazi, mert a héj igen nagy részének és a csirának eltávolítását még mindig lehetővé teszi. A 90%-os kiörlést azonban már csupán egy lépés választja el a gabonaszem teljes kiörlésétől, az ideális végtől.

A kezdet nehézségei után a kitűnő magyar malomipar és sütőipar bizonyára megtalálja a módját annak, hogy a magasan kiörlött liszt kenyere is kifogástalan, tetszetős és izletes legyen.

— Egy kilogramm sodrony — másfélmilliárd pengő. Alumíniumsodrony ma már a technika 1/500 mm „vastagságban”, helyesebben vékonyágban képes előállítani. Mennyi hát egy ötszázad milliméter, a milliméter ötszázadrésze? A legfinomabb női hajszál egyhuzadrész milliméter vastagságú. Tehát egy ilyen selyemszálnál is vékonyabb női hajszálát 25 részre kellene hasítanunk, hogy megkapjuk az 1/500 mm méretet. Egy német professzor megkérdezte azt a céget, amely ezt a vékony alumíniumsodrony készíti, hogy mennyibe kerül ez a sodrony, melyet a legfinomabb precíziós műszerek, legérzékenyebb elektromos és fénymérő készülékekhez használnak. Az illető professzor valószínűleg az élelapokból ismert szórakozott professzorok közé tartozhatott, mert a cégtől egy kilogramm ilyen sodronyra kért ajánlatot. Nem kevéssé lehetett azonban professzorunk meglepetve, amikor a cég másfélmilliárd pengőt kért az egy kilogramm alumíniumsodronyért! Persze az üzletből nem lett semmi. De a cég megnyugtatta a professzort azzal, hogy közölte vele a következő adatokat: Az Ön céljaira bizonyára teljesen elegendő lesz sodronyunkból egy milligramm századrésze is, mert egy kilogramm nem kevesebb, mint hat és fél milliárd méter hosszú. Egy kilogramm ilyen sodronnyal tehát tizenhét-szer lehetne áthidalni a föld és a hold közötti távolságot.

## SKF KÖZLŐMŰELEMÉK BEÉPÍTÉSE



Korszerűen és gazdaságosan tervezünk és építünk közlőműveket és malomipari munkagépeket (hengerek, köjérel, sikszita, daráló, őrítők, felőrlők, stb.). Közzét szarmérnökünk és szerelőink tervezést és kivitelezést a legmodernebban végzik el. Katalógusokat, ismertetőket az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátunk, terveket, költségvetéseket díjtalanul készítünk.

SKF SVÉD GÖLYÖCSAPAGY R.-T. BUDAPEST, IX. ÜLLŐ-UT 55.

## PAPIRZSÁKOT

50 kilogramm liszt befogadásához három-rétű nátronpapírból, új állapotban

### DARABONKINT 43 FILLÉRÉRT

azonnal szállít!

**Salva** műszaki cég. Tel.: 298-559 Budapest, V., Csanády-u. 5

## Hirdessen a szaklapban!

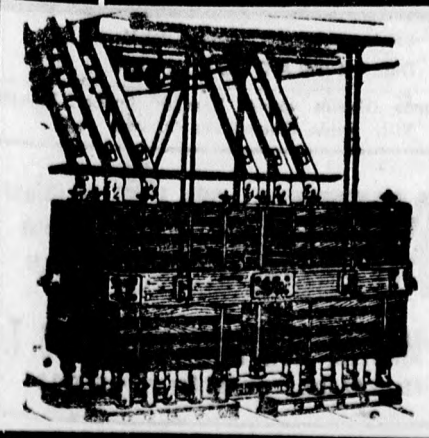
**OK**

Légengörgő lovaskocsin

## ÚJÍTÁS!

a gumihány idejére lenyelhető vastalprú kerekek!

Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL** MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Budapest, VI. Vilmos Császár-út 31



## A szabadalmazott Graepel-féle szabadonlengő sikszita

nyugodt és könnyű járása, valamint úgy minőségileg, mint mennyiségileg kiváló teljesítménye által a gyakorlatban a legjobban bevált. Alkalmazható úgy a búza-, mint a rozsmalmokban. — Minden szállítás egy-egy referenciával. Továbbá ajánlja árpakása-, árpagyöngy- és kölesgyártó gépeit.

Prospektussal, ajánlattal díjmentesen szolgál!

### GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítészeti, gép- és rostalemezgyár,  
BUDAPEST, X., SZLÁVY-UTCA 20-30. (Gergely-utca sarok.)  
Sürgőny cím: Graepelék, Budapest. Telefon: 149-073. Levélcím: Budapest, X. Postafiók 10.

## H I R E K

— **Nemzetvédelmi kereszttel kitüntetett molnárok.** A Kormányzó Ur Ófőméltósága *Gubcsó Ferenc* beregrákosi malombérlőnek és *Barta István* tardoskedi molnárnak a Nemzetvédelmi kereszttel méltóztatott adományozni. A szép kitüntetéshez melegen gratulálunk.

— **Malomközgyűlés.** *Üllői Hengermalom Részvénytársaság* f. a. 1942 december 20-án délelőtt 11 órakor Budapesten, IV., Királyi Pál-utca 7. szám alatt tartja közgyűlését.

— **Gyászrovat.** Öszinte sajnálattal vettük a szomorú hírt, hogy *Hidegkúti Sándor* nagyléltai malomtulajdonos f. hó 6-án, munkás életének 78. évében, hosszú és türelmes szenvedés után visszaadta fáradt lelkét Alkotójának. Utolsó útjára f. hó 8-án kíserte nagyszámú tisztelőinek és barátainak nagy serege a gör. kat. egyház szertartása szerint a nagyléltai temetőbe. Mélyen süjtött özvegyének, gyermekeinek és a kiterjedt rokonságnak ezúton fejezzük ki legőszintébb részvétünket.

Régi molnárnemzedék, kiterjedt molnárfamilia érdemes tagját szolgáltatta el a halál szertartó családjából *Pesztránczky András*, a Vámosgyörki Gőzmalom főmolnárjának személyében, aki tragikus hirtelenséggel, kétnapi szenvedés után, f. hó 3-án, 41 éves korában elhunyt. Halála nagy vesztesége nevének, szül. *Bracsok Ilonának* és két gyermekének, cégének, melyet tizennégy esztendőn át hűséggel, szaktudással és eredménnyel szolgált, valamint a kiterjedt rokonságnak, és nem utolsósorban a malomiparnak, melynek kiváló szaktudása, jeles tagja volt. Végtesztessége f. hó 5-én volt a vámosgyörki református temetőben. Utolsó útjára kiterjedt rokonsága, barátainak és tisztelőinek sorai és a környék lakosságának meleg részvétele kísérté. A mélyen süjtött özvegyének és a gyászoló családnak ezúton fejezzük ki igaz részvétünket!

Megrendítő tragédia áldozatává lett *Bodor Ferenc* majsajakabszállási molnárszaktársunk, darálmalom tulajdonos. A szegedi országu-ton egy száguldó autó elütötte és a szenvedett sérülések következtében f. hó 3-án, 41 éves korában kiszenvedett. Halála öszinte részvétet keltett az egész környéken. Bánatos szívű özvegyének és a gyászoló családnak ezúton fejezzük ki igaz részvétünket.

— **Mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam Miskolcon.** A Tiszajobparti Mezőgazdasági Kamara 1943. évi január 11-i kezdettel mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez. A tanfolyamon résztvenni szándékozók főlvetelük érdekében akár személyesen, akár írásban forduljanak a Kamara igazgatóságához, Miskolc, Szemere-u. 20., hol a mezőgazdasági gépkezelői tanfolyammal kapcsolatos minden tudnivalóról felvilágosítást kapnak.

— **Újabb becslés a kanadai gabonatermésről.** Ottavából újabb termésbecslés hírei érkeznek. Eszerint az ideai búzatermés 607,7, zab 652,0, árpa 259,3, rozs 24,7 és lenmag 15,0 millió bushelre becsülhető. (1 bushel = 27,2 kg.)

— **Gyenge volt a gabonatermés a Középközeleten.** Amennyire az eddigi jelentésekből megítélhető, a Középközeleten az idén ismét kedvezőtlen gabonatermés kell számolni. Iránban az ideai termés még az igen rossz 1941-i termés mennyiségét sem éri el. Mindössze 14 millió q-ra számítanak (1941-ben 17 millió q).

— **Spanyolország ideai termése.** Mint a spanyol mezőgazdasági szaklap, a *Ceres* közli, az 1942. évi termés ideiglenes becslése a következő: búza 29,5 (előző évben 29,2) millió q, rozs 6,6 (5), árpa 15,8 (15,3), zab 6 (5,6), kukorica 4,7 (6,4) és burgonya 62 (65) millió métermázsa.

## NÁTRON PAPIRZSÁK

minden méretben, 1-2-3-4-5 és többretű minden örleményhez, hüvelyeshez.

Közvetlenül szállítja a

## PAPIR- ÉS PAPIRZSÁKÜZEM

BUDAPEST, III., ÁRPÁD FEJEDELEM-ÚTJA 47

TELEFON: 163-033 ÉS 293-075

Különleges árajánlatunk:

50 kg.-os

3-retű liszteszsák 45 fillér

minden új felárral együtt.

500 darabig igénylés nélkül raktárról szállítható!

## Csak röviden és halkan...

A M. M. L. június 6-iki számában egy rövid közlemény fogta meg az érdeklődésemet. Arról szól, hogy a Főmolnárok Országos Szövetsége köszönetét fejezi ki a Magyar Öskeresztény Malom Szövetségének azért, hogy az utóbbi a molnártanfolyam hallgatóinak nagyobb összegű ösztöndíjat juttatott. Hogy ezt az ügyet a FOSZ magáévá tette, még elkésett is, szép dolog. Hogy ő maga nem gondolhatott saját kebelében az ilyen gavalléros gesztusra, azt tudni vélem, hogy miért nem. Azonban mindezeknél szebb az, amit a M. M. L. ehhez a köszönő levélhez hozzáfűz. Erdemes megjegyezni. „Leszögezni.” Azt mondja: „Nagyon örvendek a Főmolnárok Országos Szövetségének ez a magatartása, mert előkészíti az utat, amelyen haladnunk kell, mely út a malomiparban a munkaadók és a munkavállalók együttműködéséhez kell vezetessen és a bajtársi együttműködés hozhatja meg a magyar malomipar igaz boldogulását.” Ez így is van. Vagyis így kellene lenni. Azonban, ne felejtjük, hogy kereken negyven esztendővel ezelőtt, az Országos Molnár Egyesület alapszabályában már le volt fektetve ennek az együttműködésnek a lehetősége és ennek a gondolatnak éppen én voltam az egyedüli propagálója, papirosan természetesen, amit bizonyít az Első Molnár Kongresszusról megjelent könyv zárószava is, amit irtam én és szignáltam én. Hogy a gondolat nem valósulhatott meg soha, ez megint más lapra tartozik.

A gondolatmenet — akkor — következő irányt mutató: A főmolnárkodás magában nem megalapozottsága egy életnek, csak átmenetinek tekinthető. A régi időkben a molnárlégény fogához vert garasokból, kicsi összegből, kis malmot bérelhetett, így alapozhatta meg életét és alapíthatott családi fészket. Ma ez már meghaladott állapot. Malombérléshez, vagy vételhez nagyobb összeg kell, tehát több idő és nagyobb kereseti lehetőség. De feltétlen azzal a szándékkal, hogy önállósításhoz vezetessen. Tehát minden valamirevaló főmolnárnak már is az a bizonyos eljövendő malmos szunyadozik, aki idővel tagja kell hogy legyen majd az országos molnár egyesületnek.

Azóta még jobban elrugaskodott az élet. Még messzebb estünk az önállósulás lehetőségeitől. A főmolnárkodás többé-kevésbé mint hivatal standardizálódott. De annál inkább összefüggőbbé vált — mint munkavállalás — a munkaadással. Hiszen a főmolnár maga is a legtöbb esetben munkaadó. Én legalább is az voltam. Mert azt előre kiköttem magamnak, hogy én választhatom meg csak a munkatársaimat. Semmi különös akadály nem lehetne a főmolnárnak — aki bár munkaadó, mégis más oldalról munkavállaló — tehát hogy a malmosokkal, akiknek megbízottja a munka terén, bizalmasa legyen ugyanazonok társadalmi érintkezésben, illetve érdeklődései tekintetében is. Semmi rossz nem származhat abból, ha „egy követ fájnak.”

Ez így mind nagyon szépen hangzik. Hanem... Egy borzalmas, lélekgyilkoló tévedése az életnek az, hogy minden áron szembeállítja a munkavállaló és munkaadó érdekeit egymással. Pedig tessék csak józanan meggondolni, mennyire szorosan azonosok az érdekek. Mind a kettő közös törekvéssel boldogulni akar. És a széthúzásnak mégis mind a kettő az oka.

A munkaadó — mert módjában van válogatni — arrogálja magának hogy „kenyéradó.” Vaskos tévedés. A legrutálisabb lealacsonyítása ez a felfogás az Istenképre teremtett, értelmes, dolgozó embernek. A kutyának és a koldusnak adnak kenyeret könyörületből. Nekem csak megszolgált béremet adják utólag. A gavallér én vagyok, mert én előlegezem a munkámat utólagos honoráriumért és kivagyok annak is téve, hogy utólag lealkudják... Ha valakinek rém, az én felkészültségem, lelkiismeretes munkámra szüksege van, az azért van, mert az illető vagy nem tudja, vagy nem bírja azt a munkakört betölteni. Eszerint egyenlő felek lehetünk csak, de semmire sem lehetek „kenyérre”, könyörületre utalt. Én dolgozom neki, ő fizet ezért. Tehát éppen úgy vagyok „kenyéradója” neki, mint ő nekem.

Más oldalról minden józanon gondolkodó munkavállaló saját érdekében, minden tehetségét, felkészültségét, jóakarát, köteles beleadni az üzem boldogulásába, mert hiszen annak prosperitása, emelkedése, az ő emelkedését is jelentheti. Ehhez pedig nem kell „hűség” — mert ez mindig gyanús — hanem becsületesség, nem csúszó-mászás, hanem őszinte férfiaság, köteletségérzet. Ezt végre már meg kell hogy értsék a munkaadók is. Ne kívánjanak többet. Meg kell hogy értsék a munkavállalók is, ne igyekezzenek mézes-mázos megalázkodással megalapozni pozíciójukat, hanem ráteremtett, értelmes, lelkiismeretes munkával Ennyi elég.

Megmondom kereken a Főmolnárok Országos Szövetsége nem váltotta be a hozzáfűzött reményeinket. Ott voltam. Ellene szóltam annak, hogy a főmolnárok a művezetőkhez csatlakozzanak. A cél azonban mégis csak az volt, hogy saját erőnkkel megteremtjük ugyanazt, amit a művezetők megteremtettek: a munkaelküli segítyezést, az agkori ellátást. Öt pengő tagdíjból ezt nem lehet megcsinálni, azt tudom, értem, de előkészíteni lehetne a dolgokat. Annakidején én indítványt tettem, hogy hozzértéssel ki kell dolgoztatni egy tervezetet. Nem történt semmi. Most úgy vélem megismétlődik a sorsa a molnártörökvények eme felének. Megint itt van egy egyesületi keret, tagdíjak nem folynak be, elhalkult. De aki teremtette, fel kell rázni a tetszalottat. Fel kell vetni a kérdést: akar-e élni? Vagy csak vegetálni? Indítványozom, hogy a FOSZ keressen érintkezést a MÖMSZ-el és mint autonóm testület olvadjon be abba. És mint annak osztálya együtt, vállaltva oldják meg a régóta vajdó kérdést „a segítyezést, az agkori ellátást” és a többit...

ÖREGLEGÉNY.



Eredeti KREFELDI hernyóselyem  
**szitaszövetek**  
Magyarországon is kaphatók.  
Szavatoiban elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezérképvislet:

**HOFER** MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT.  
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.  
Telefon: 228-289



## KÖZLEMÉNYEI

A tisztikar m. hó 22-én megválasztott tagjainak a Szövetség körlevelet küldött, melyben felkérte őket hogy közölni szíveskedjenek, megválasztásukat elfogadják-e vagy sem. Elfogadás esetén a személyi adatok közlését kértük.

Mindazokat, akikhez a körlevél bármilyen okból nem jutott volna el, ezúton kérjük, szíveskedjenek a Szövetséget (XIII., Reitter Ferenc-utca 12/b.) sürgősen értesíteni, hogy megválasztásukat elfogadják-e vagy sem és ha elfogadják, közöljék az alábbi személyi adataikat:

Név, lakhely, foglalkozás, születési hely, év, hó és nap, vallás, apja neve és vallása, anyja neve és vallása, neje neve és vallása.

Felkérjük tagjainkat, hogy címváltozásukat mindig haladéktalanul közöljék a Szövetséggel, mert bármikor sürgős közlés válhatik szükseggé, amit azután a cím hiányában az érdekeltek nem kaphatnak meg.

Jó eredménnyel járt már eddig is felhívásunk, hogy közöljék tagjaink panaszaikat a mesterlevél, iparendelőly és telepengedély nélkül működő malmokra vonatkozólag. Ezenkívül igen sok hozzászólás és javaslat érkezik még most is az iparügyi miniszter úrhoz intézendő felterjesztésekkel kapcsolatban. Ezeket, nagy számuk miatt, egyenként megköszönni nem áll módunkban, mégis ezúton köszönjük meg a legértékesebb hozzászólásokat, így elsősorban Vörös József volt társelnök úrnak, Tarján Zoltán, Kovács Ferenc (Békes), Paróczay András, Szalay József (Táo) lófő csik-szent-györgyi Jósza György, Mihalovits István, Fazekas Ferenc (Kézdivásárhely) kartárs uraknak és a többieknek.

### A Szövetség új levélcíme.

A Főmolnárok Országos Szövetsége új címe: Budapest, XIII., Reitter Ferenc-utca 12/b. Új telefonhívószám: 498-490. A Szövetség kéri tagjait, hogy ezentúl minden küldeményt erre a címre irányítsanak.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

**DR. KARÁCSON JENŐ**

Merkantíli-nyomda (Felölés vezető: Horváth Ferenc), Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43. szám

**EMERGÉ** a tökéletes gumiaruk védőjegy



**MAGYAR RUGGYANTAÁRUCYÁR R. T.**  
FÉLSZÁZADOS GYÁRTÁSI TAPASZTALAT